

Internasjonal rett i den situasjonen vi nå opplever.

Adresseavisen 3/5-40

105872

Av h.r.advokat
Harald Holthe.

Høyesterettsadvokat Harald Holthe, Trondheim, har på anmodning av «Adresseavisen» skrevet denne artikkelen om Genfer-konvensjonen og den tyske okkupasjonen. Vi tillater oss å gjengi den etter «Adresseavisen» som kom i dag til Oslo:

Langvarige kriger og folkenes nød har i historiens løp ofte skapt regler med folkerettslig innhold.

Slaget ved Solferino mellom Østerrike og Frankrike i 1859 førte til Henri Dunants verk «Le souvenir de Solferino», om redslene i krigen og om de tusenvis av mennesker som døde av mangel på pleie. En veldig opinion gikk gjennom Europa og Genfer-konvensjonen og det Røde Kors så dagens lys i 1864, — et av historiens store framstøtt til lindring av menneskelig nød.

Sjølslaget ved Lissa mellom Italia og Østerrike og den ulykke og elendighet som rammet de kjempende folk skapte den 2ten Genfer-konferanse i 1868. Sjøkrigen ble humanisert.

Det prinsipp er slått fast at de krigførende nasjoners sårede og syke skal behandles likt og best mulig, de skal så vidt mulig beskyttes i hospitaller og sanitære etablissementer.

De sårede som ikke kan tjenestgjøre lenger under krigen skal hjemsendes og de øvrige kan også sendes tilbake, hvis de forplikter seg til ikke å gripe til våpen så lenge krigen varer. Offiserer kan alltid tilbakeholdes når hensyn til intellektuell kapasitet anføres.

De som faller i den krigførende maktens hånd, er krigsfanger. Alle som har medvirket til å gjøre et beskyttet av Genfer-korset, de kan ikke bli krigsfanger.

Bestemmelsene om behandling av krigsfanger har man i Bryssel-deklarasjonen av 1874 art. 23 og 24 i Haagerreglementet av 1899 og 1907, art. 4 og 20. Videre har de

krigførende — således under forrige storkrig — utstedt en rekke forordninger om behandling av krigsfanger. Således gav Tyskland i 1914—19 en rekke generelle instruksjoner om behandling av krigsfanger, hjemsendelse, korrespondanse m. v.

Under krigsfanger går ikke bare kombattanter, men også personer tilhørende administrasjon, politi, dommere, journalister m. v. som ledsager en armé. Å tilbakeholde dem kan medvirke til å desorganisere den fiendtlige armé. Synspunktet er at det bare kan skje i det omfang som kan forsvares som militært nødvendig.

Etter internasjonal rett skal fredelige borgere innafor besatt område ikke arresteres av den krigførende makt, men sjølsagt hvis en borger yter fienden militære tjenester.

En krigsfange skal behandles på samme linje som egne tropper, således også med hensyn til mat og forpleining (Brysseldeklarasjonen art. 24). Fangne offiserer har integritet for sin lønn, hvis vedkommende regjering betaler. Utgifter ved fanger skjer provisorisk på bekostning av den makt som holder dem. Ved fredsslutning utlignes etter spesiell overenskomst.

Ifølge Haagerkonvensjonen skal alle fanger behandles humanitært (avec humanité), det gjelder både i moralsk og materiell henseende. De skal ikke settes til militærarbeid.

I disiplinær henseende er de underkastet armeens lover og reglementer. De er tilsikret religionsfrihet.

Krigsfanger kan settes i frihet på æresord. Det blir en individuell kontrakt med den enkelte (Haagerreglementet art. 10). Det gjelder alle krigsfanger, uten hensyn til grad.

Men et æresord gående ut på ikke

mer å kjempe så lenge krigen varer, må også holdes. Strenge straffer er satt i mange land, hvis ordet brytes. Ikke minst er straffen stor hos oss i henhold til militær straffelovs paragraf 90.

Besettelse — okkupasjon — av en del av vårt land skaper en provisorisk faktisk tilstand.

Landets regjeringsmyndighet overføres ikke til okkupanten, men enkelte av dens rettigheter kan overføres. Bare de rettigheter som er nødvendige av hensyn til formålet for besettelsen, spesielt til sikring av orden og ro innen området, går over. Det foreligger ingen rettslig annekasjon, det har jo også den tyske kommando tilsikret ved erklæring.

Landets administrasjon fortsetter, for så vidt den ikke berører okkupantens interesse og mål.

De lover og regler som før gjaldt innen det besatte område, gjelder fremdeles, for så vidt okkupanten ikke har endret dem.

Som regel angis hvilket område ansees besatt, da det kan ha rettslig betydning for begge parter. Da en besettelse er av faktisk art, vil den som regel kunne fastslås noenlunde bestemt.

Den internasjonale rettsregel er i det hele tatt slik at norsk lov og norsk administrasjon skal respekteres, med mindre der av hensyn til okkupantens formål er absolutte hindringer til stede (sauf empêchement absolu).

Brusseldeklarasjonen inneholder at hverken sivile lover eller straffelover innen det besatte område skal forandres, med mindre militær nødvendighet for suspensjon foreligger.

De norske dommere og den norske administrasjon fortsetter sitt arbeid i sin regjerings navn, med de endringer som er påbudt av okkupanten, begrunnet i nødvendigheten, innenfor okkupantens formål.

Internasjonal rett tilsier også at innenfor det besatte område bør enhver i ord og handling avholde seg fra direkte eller indirekte fiendtlighet. Det er en rettsplikt.

Forbrytelser mot besetterskorpene eller deres eiendom hører inn under tysk krigsrett. Den okkuperende armé bærer alltid sitt lands lover med seg.

HARALD HOLTHE

Forsøksdyrkningen av sukkerroer i Vestfold.

Dyrkning også til privatbehov på enkelte gårder.

Sagbruksindustrien.

Lillestrøm Dampsag og Høvleri gjenopptok driften mandag etter å ha stått sia okkupasjonsdagen. Det skal inntil videre drives bare med 25 timers arbeidsuke.

Til sårede soldater.

Fire småpiker på Lørenskog, Eva Westreng, Elisabeth Henriksen, Karin Sverthoel og Anny Richvoldsen har samlet inn kr. 11.88 til sårede soldater. Pengene er innlevert i Arbeiderbladets ekspedisjon som vil sørge for at de kommer til rette vedkommende.